

การพัฒนาแบบประเมินมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์สาขาวิชา
ด้านธุรกิจการบินในสถาบันอุดมศึกษา*
DEVELOPMENT OF AN EVALUATION MODEL FOR PROFESSIONAL
COMPETENCY STANDARD OF LECTURER IN AVIATION BUSINESS
PROGRAM UNDER HIGHER EDUCATION INSTITUTION

อรรณญา พิสิษฐเกษม

Arunya Pisitkasem

ศศิธร กาญจนสุวรรณ

Sasitorn Kanchanasuvarna

สมคิด พรหมจู้

Somkid Promjui

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

Sukhothai Thammathirat Open University, Thailand

ภาสกร จันทน์พยอม

Bhassakorn Chanpayom

มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

Kasem Bundit University, Thailand

E-mail: arunya_pisit@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและประเมินประสิทธิผลของแบบประเมินมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการบินในสถาบันอุดมศึกษา การวิจัยเป็นแบบผสมผสานโดยดำเนินการวิจัย 2 ระยะ ระยะที่ 1 พัฒนารูปแบบประเมิน โดยขั้นตอนที่ 1 ร่างรูปแบบประเมินโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 8 คน เครื่องมือการวิจัยเป็นประเด็นคำถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาความถี่ และวิเคราะห์เนื้อหา ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบคุณภาพรูปแบบประเมิน โดยวิธีการสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน เครื่องมือการวิจัย คือ ประเด็นคำถาม และแบบประเมินคุณภาพรูปแบบประเมิน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา ระยะที่ 2 ประเมินประสิทธิผลของรูปแบบประเมิน โดยทดลองใช้รูปแบบประเมินกับสถาบันอุดมศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาด้านธุรกิจการบิน ผู้ทดลองใช้ คือ คณาจารย์ จำนวน 11

* Received 18 June 2022; Revised 26 June 2022; Accepted 28 June 2022

คน และนักศึกษา จำนวน 166 คน เครื่องมือการวิจัยคือ 1) รูปแบบประเมิน 2) คู่มือประเมิน และ 3) ประเด็นคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบประเมิน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ เป้าหมายของการประเมิน มาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพ วิธีประเมินและเครื่องมือ และการให้ข้อมูลย้อนกลับ รูปแบบประเมินมีมาตรฐานด้านความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ และความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด และมีมาตรฐานด้านความถูกต้องอยู่ในระดับมาก และ 2) ประสิทธิภาพของรูปแบบประเมิน พบว่า รูปแบบประเมินมีประสิทธิภาพด้านความเป็นประโยชน์ ได้แนวทางการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพ แนวทางการสนับสนุนอาจารย์ ผลการประเมินนำมาใช้งานด้านอื่น ๆ ผลการประเมินมีความตรงเชิงประจักษ์ และผู้ทดลองใช้รูปแบบประเมินมีความพึงพอใจต่อรูปแบบประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบประเมิน, สมรรถนะวิชาชีพ, ธุรกิจการบิน, สถาบันอุดมศึกษา

Abstract

The Objectives of this research article were to develop and evaluate the effectiveness of the evaluation model for the professional competency standard of lecturer in aviation business program under higher education institution. It was mixed-method research with two research phases. Phase 1 was to develop the evaluation model; step 1 was to draft an evaluation model using in-depth interviews with 8 experts. The research tool was an in-depth interview question, and data was analyzed through frequency and content analysis. Step 2 was to examine the preliminary quality of the evaluation model through the focus group technique with 7 experts. The research tools were questions for the focus group and the preliminary quality of the evaluation model form. The data was analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis. Phase 2 was to assess the effectiveness of the evaluation model that was experimented in a higher education institution that provides teaching and learning in the aviation business program. The participants included 11 teachers and 166 students. The research tools were: 1) the evaluation model; 2) the assessment guide; and 3) an in-depth interview question. The data was analyzed through frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis. The findings indicated that: 1) The evaluation model consisted of 4 components: assessment goals, professional competency standards, assessment methods and tools, and

feedback. The evaluation model had a utility, feasibility, and propriety standard at the highest level while the accuracy standard was at a high level. 2) The effectiveness of the evaluation model was found that the evaluation model was effective in terms of utility to provide the development guidelines for professional competence, the guidelines for supporting lecturers, the evaluation results may be used in other fields; the assessment results were empirically valid, and the participants were satisfied with the evaluation model at the highest level.

Keywords: Evaluation Model, Professional Competency, Aviation business, Higher education Institution

บทนำ

จากการรายงานสถานการณ์การท่องเที่ยวประจำปี พ.ศ. 2561 ขององค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization: UNWTO) พบว่าเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นภูมิภาคที่มีอัตราการเติบโตด้านการท่องเที่ยวสูงที่สุดในภูมิภาคเอเชีย (World Tourism Organization, 2019) ประกอบกับการคาดการณ์ของบริษัท โบอิง จำกัด ที่กล่าวถึงทิศทางของอุตสาหกรรมการบินในปี พ.ศ. 2553 - 2572 ว่าอุตสาหกรรมการบินในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะมีการแข่งขันและเติบโตสูงที่สุด จากสถานการณ์ดังกล่าวภาครัฐจึงมีความพยายามในการผลักดันและเร่งพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการบินในภูมิภาคอาเซียนด้วยข้อได้เปรียบทางภูมิศาสตร์ของประเทศไทยที่ตั้งอยู่กึ่งกลางของภูมิภาค ประกอบกับประเทศไทยเป็นจุดหมายปลายทางสำคัญของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ภาครัฐจึงกำหนดให้อุตสาหกรรมการบินเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมเป้าหมายใหม่ (New S-curve) เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจ และยกระดับขีดความสามารถของประเทศไทยในการแข่งขัน ทั้งนี้ได้มีการจัดทำแผนพัฒนาอุตสาหกรรมอากาศยานเพื่อพัฒนาการบินอย่างรอบด้านตั้งแต่การเป็นศูนย์ซ่อมบำรุงอากาศยาน การให้บริการศูนย์การค้าภายในท่าอากาศยาน และการพัฒนาบุคลากร และการทำวิจัย (ลัทธิกา เนตรทัศน์, 2562) รวมถึงการพัฒนาทรัพยากรบุคคลทางการบินที่มีคุณภาพให้เพียงพอต่อความต้องการของตลาดงาน เพื่อรองรับการเป็นศูนย์กลางการบินในภูมิภาคอาเซียน สถาบันการศึกษาต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมในการยกระดับมาตรฐานการศึกษา ปัจจุบันมีหลากหลายสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนในหลักสูตรด้านธุรกิจการบินทั้งสถาบันของรัฐและเอกชน แต่ละสถาบันอุดมศึกษาได้พัฒนาหลักสูตรด้านธุรกิจการบินขึ้นมา และดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยอาจารย์ผู้สอนที่มีประสบการณ์ตรงกับรายวิชาที่เปิดสอน การถ่ายทอดความรู้เป็นไปในลักษณะของการบอกเล่าจากประสบการณ์การทำงาน ถ่ายทอดจิตสำนึก จิตวิญญาณ คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณของการเป็นบุคลากรทางการบิน ซึ่งสาระความรู้จะแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับอาจารย์ผู้สอน ลักษณะการ

จัดการเรียนการสอนด้านธุรกิจการbinในสถาบันอุดมศึกษาจะต้องเป็นไปตามมาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. 2561 ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคนและสังคมไทยให้เป็นรากฐานที่แข็งแกร่งของประเทศ มีความพร้อมทางกายใจ สติปัญญา และทักษะศตวรรษที่ 21 มีคุณธรรมจริยธรรม เคารพกฎหมาย มีภาวะผู้นำ รู้รักคุณค่าความเป็นไทย และรู้บริบทสากลโดยมุ่งหวังให้การจัดการศึกษาเป็นการศึกษาตลอดชีวิต สร้างวิถีการเรียนรู้ของคนไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้สู่การร่วมกันสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2), 2561) ซึ่งมาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. 2561 ประกอบด้วยมาตรฐาน 5 ด้านดังนี้ มาตรฐานที่ 1 ด้านผลลัพธ์ของผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 ด้านการวิจัยและนวัตกรรม มาตรฐานที่ 3 ด้านการบริการวิชาการ มาตรฐานที่ 4 ด้านศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทย และมาตรฐานที่ 5 ด้านการบริหารจัดการ ซึ่งตามมาตรฐานดังกล่าวอาจารย์ยังคงเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อน อาจารย์ประจำในหลักสูตรของแต่ละสถาบันอุดมศึกษา จำเป็นต้องมีคุณสมบัติตรง หรือ สัมพันธ์กับสาขาวิชาที่เปิดสอน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558) ประกอบกับกระแสการปฏิรูปการศึกษาไทยสู่ศตวรรษที่ 21 เน้นการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 และมีคุณสมบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ 2552 แล้วนั้น บัณฑิตสาขาด้านธุรกิจการbinที่สำเร็จการศึกษาออกไปยังจำเป็นต้องมีความพร้อมในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการbinระหว่างประเทศอีกด้วย

จากการสำรวจและสัมภาษณ์อาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการbinในสถาบันอุดมศึกษาพบว่าข้อจำกัดเกิดขึ้นระหว่างอาจารย์ คือ อาจารย์กลุ่มที่ 1 เป็นอาจารย์ที่มีประสบการณ์วิชาชีพในธุรกิจการbin เป็นผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญในวิชาชีพด้านธุรกิจการbin แต่อาจารย์ในกลุ่มนี้ยังขาดทักษะในการจัดการเรียนการสอน อีกทั้งยังมีข้อจำกัดในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. 2561 ด้านผลลัพธ์ผู้เรียน ด้านการวิจัยและนวัตกรรม ด้านการบริการวิชาการ และด้านศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทย รวมถึงทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 อาจารย์กลุ่มที่ 2 เป็นอาจารย์ที่มีคุณสมบัติตรงกับสาขาวิชาด้านธุรกิจการbin แต่ขาดประสบการณ์การทำงานในวิชาชีพธุรกิจการbin อาจารย์ในกลุ่มนี้เป็นอาจารย์รุ่นใหม่ที่มีความคล่องตัว และปรับตัวได้ไม่ยากกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 และการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. 2561 แต่อาจารย์ในกลุ่มที่ 2 นี้มีข้อจำกัดด้านความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในทักษะ ความเชี่ยวชาญการทำงานในวิชาชีพธุรกิจการbin ส่งผลให้การถ่ายทอดความรู้ จิตสำนึก จิตวิญญาณ คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณของการเป็นบุคลากรทางการbinยังไม่ครอบคลุมการทำงานในวิชาชีพธุรกิจการbin

ดังนั้นการกำหนดมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการbinในสถาบันอุดมศึกษา รวมถึงการพัฒนาแบบประเมินมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการbinในสถาบัน อุดมศึกษา จะเป็นแนวทางปฏิบัติให้กับอาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการbinในสถาบันอุดมศึกษาในการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพภายใต้มาตรฐาน

เดียวกัน อีกทั้งยังเป็นการเตรียมความพร้อม และ สนับสนุนให้ประเทศไทยมีบุคลากรทางการบินที่ได้มาตรฐาน อันจะนำไปสู่การขับเคลื่อนประเทศไทยสู่การเป็นศูนย์กลางการบินในภูมิภาคอาเซียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อสร้างและประเมินประสิทธิผลของรูปแบบประเมินมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการบินในสถาบันอุดมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ที่ผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 พัฒนารูปแบบประเมินมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการบินในสถาบันอุดมศึกษา มีขั้นตอนการดำเนินงาน 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับรูปแบบประเมินมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการบินในสถาบันอุดมศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 ร่างรูปแบบประเมินมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการบินในสถาบันอุดมศึกษา โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview) กับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 8 คนประกอบด้วย 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา 2) คณบดี รองคณบดี หัวหน้าสาขาวิชา 3) อาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการบิน และ 4) ผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจการบิน ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยพิจารณาจากความรอบรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการร่างรูปแบบประเมินมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการบินในสถาบันอุดมศึกษา เครื่องมือการวิจัย คือ ประเด็นคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก เรื่องร่างรูปแบบประเมินมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมิน ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC - Index of Item Objective Congruence) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 0.67 - 1.00 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการแจกแจงความถี่ของข้อมูลและการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบประเมินตามมาตรฐานการประเมิน 4 ด้าน โดยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับผู้เชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการร่างรูปแบบประเมินมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการบินในสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 7 คน ประกอบด้วย 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา 2) ผู้บริหารในสถาบันอุดมศึกษา และ 3) อาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการบิน ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยพิจารณาจากความรอบรู้

ความชำนาญ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการร่างรูปแบบประเมินมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการบินในสถาบันอุดมศึกษา เครื่องมือการวิจัย มีดังนี้ 1) ประเด็นคำถามสำหรับการจัดสนทนากลุ่ม 2) แบบประเมินมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์ 3) แบบประเมินคุณภาพรูปแบบประเมินตามมาตรฐานการประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (บุญศรี พรหมมาพันธ์, 2557) ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC - Index of Item Objective Congruence) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 0.67 - 1.00 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 2 ประเมินประสิทธิผลของรูปแบบประเมินมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการบินในสถาบันอุดมศึกษา มีขั้นตอนการดำเนินงาน 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ทดลองใช้รูปแบบประเมิน โดยทดลองใช้รูปแบบประเมินกับสถาบัน อุดมศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาด้านธุรกิจการบิน จำนวน 1 แห่ง เป็นระยะเวลา 1 ภาคการศึกษา ผู้ทดลองใช้คือ คณบดี รองคณบดี หัวหน้าสาขาวิชา อาจารย์ จำนวน 11 คน และนักศึกษา จำนวน 166 คน ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยพิจารณาจากอาจารย์ทุกคนที่อยู่ในสาขาวิชาด้านธุรกิจการบิน ผู้บริหารตามสายการบังคับบัญชา และนักศึกษาทุกคนที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาที่อาจารย์ผู้เข้ารับการประเมินรับผิดชอบ เครื่องมือวิจัยมีดังนี้ 1) รูปแบบประเมินมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการบินในสถาบันอุดมศึกษา 2) แบบประเมินมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์สำหรับกลุ่มผู้บังคับบัญชา เพื่อนอาจารย์ และอาจารย์ผู้เข้ารับการประเมิน (ประเมินตนเอง) 3) แบบประเมินมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์สำหรับกลุ่มนักศึกษา 4) คู่มือประเมิน และ 5) ประเด็นคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับประสิทธิผลของรูปแบบ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ผ่านการสนทนากลุ่ม ได้รับการเห็นชอบจากผู้เชี่ยวชาญทุกคน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบประสิทธิผลของรูปแบบประเมินมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการบินในสถาบันอุดมศึกษา โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview) กับผู้ทดลองใช้รูปแบบประเมิน ประกอบด้วย กลุ่มผู้บังคับบัญชา เพื่อนอาจารย์ และอาจารย์ผู้เข้ารับการประเมิน (ประเมินตนเอง) จำนวน 11 คน ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยพิจารณาจากผู้ที่ได้ทดลองใช้รูปแบบประเมินเครื่องมือวิจัย คือ ประเด็นคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก เรื่อง ประสิทธิภาพของรูปแบบประเมินสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการบินในสถาบันอุดมศึกษา ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC - Index of Item Objective

Congruence) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 0.67 - 1.00 และได้รับคำแนะนำให้เพิ่มระดับความพึงพอใจในข้อความที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ โดยใช้ระดับความพึงพอใจ 4 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบประเมินมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ปรากฏผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการพัฒนารูปแบบประเมินมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการbinในสถาบันอุดมศึกษา พบว่าองค์ประกอบของรูปแบบประเมินประกอบด้วย 4 องค์ประกอบดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 เป้าหมายของการประเมิน ประกอบด้วย 1) เพื่อรายงานผลของการประเมินมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการbinในสถาบันอุดมศึกษา 2) เพื่อระบุแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการbinในสถาบันอุดมศึกษา

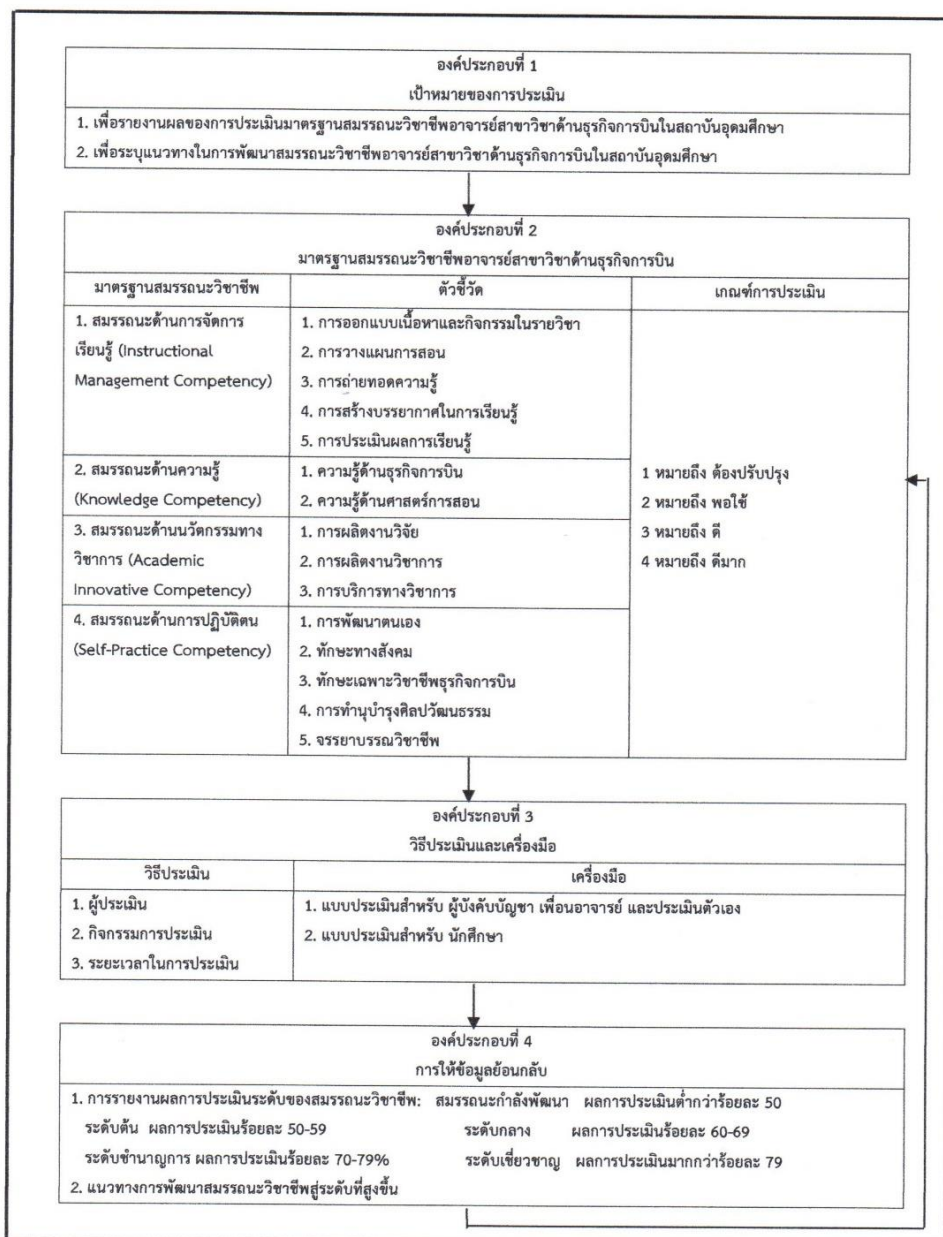
องค์ประกอบที่ 2 มาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการbin ประกอบด้วย 1) สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ (Instructional Management Competency) มีน้ำหนักการประเมินร้อยละ 30 ประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัดดังนี้ การออกแบบเนื้อหาและกิจกรรมในรายวิชา การวางแผนการสอน การถ่ายทอดความรู้ การสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ 2) สมรรถนะด้านความรู้ (Knowledge Competency) มีน้ำหนักการประเมินร้อยละ 30 ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัดดังนี้ ความรู้ด้านธุรกิจการbin และความรู้ด้านศาสตร์การสอน 3) สมรรถนะด้านนวัตกรรมทางวิชาการ (Academic Innovative Competency) มีน้ำหนักการประเมินร้อยละ 20 ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัดดังนี้ การผลิตงานวิจัย การผลิตงานวิชาการ และการบริการทางวิชาการ 4) สมรรถนะด้านการปฏิบัติตน (Self-Practice Competency) มีน้ำหนักการประเมินร้อยละ 20 ประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัดดังนี้ การพัฒนาตนเอง ทักษะทางสังคม ทักษะเฉพาะวิชาชีพธุรกิจการbin การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ เกณฑ์การประเมินสมรรถนะวิชาชีพ แบ่งออกเป็น 4 ระดับ คือ 4 หมายถึง ดีมาก 3 หมายถึง ดี 2 หมายถึง พอใช้ และ 1 หมายถึง ต้องปรับปรุง

องค์ประกอบที่ 3 วิธีประเมินและเครื่องมือ ประกอบด้วย 1) ผู้ประเมิน ประกอบด้วย 4 กลุ่มดังนี้ กลุ่มที่ 1 ผู้บังคับบัญชา ผู้ประเมินในกลุ่มนี้ประกอบด้วย คณบดี รองคณบดีฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าสาขาวิชาด้านธุรกิจการbin จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 2 เพื่อนอาจารย์ โดยอาจารย์ผู้เข้ารับการประเมินเป็นผู้คัดเลือก จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 3 อาจารย์ผู้เข้า

รับการประเมิน (ประเมินตนเอง) และกลุ่มที่ 4 นักศึกษาสาขาวิชาธุรกิจการbinในสถาบันอุดมศึกษา อาจารย์ผู้เข้ารับการประเมินเลือก 1 รายวิชาที่รับผิดชอบในภาคการศึกษาที่เข้ารับการประเมิน โดยผู้ประเมินคือนักศึกษาทั้งหมดที่ลงทะเบียนในรายวิชานั้น โดยในแต่ละกลุ่มของผู้ประเมินจะกำหนดน้ำหนักการประเมินในแต่ละมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพที่แตกต่างกัน 2) กิจกรรมการประเมิน แบ่งออกเป็น 3 ช่วงดังนี้ ช่วงก่อนการประเมิน เป็นการเตรียมความพร้อมด้านการประเมิน ช่วงระหว่างการประเมิน เป็นการอำนวยความสะดวกให้คำแนะนำ ตอบคำถาม หรือ ข้อสงสัยต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นระหว่างการประเมิน และช่วงหลังการประเมิน ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการประเมิน 3) ระยะเวลาในการประเมิน การประเมินมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการbinในสถาบันอุดมศึกษา จะดำเนินการประเมินในภาคการศึกษาที่ 1 ของแต่ละปีการศึกษา 4) เครื่องมือการประเมินประกอบด้วยแบบประเมิน 2 แบบดังนี้ แบบประเมินสำหรับผู้ประเมินกลุ่มผู้บังคับบัญชา เพื่ออาจารย์ อาจารย์ผู้เข้ารับการประเมิน (ประเมินตนเอง) และแบบประเมินสำหรับผู้ประเมินกลุ่มนักศึกษา

องค์ประกอบที่ 4 การให้ข้อมูลย้อนกลับ ประกอบด้วย 1) การรายงานผลการประเมินให้กับบุคคล 2 กลุ่มดังนี้ กลุ่มที่ 1 รายงานผลการประเมินให้กับอาจารย์ผู้เข้ารับการประเมิน การรายงานผลการประเมินผ่านทางออนไลน์ (Online) เพื่อรับทราบถึงระดับของสมรรถนะวิชาชีพของตนเอง คือ ผลการประเมินต่ำกว่าร้อยละ 50 หมายถึงสมรรถนะกำลังพัฒนา ผลการประเมินช่วงร้อยละ 50 - 59 หมายถึงสมรรถนะ ระดับต้น ผลการประเมินช่วงร้อยละ 60 - 69 หมายถึงสมรรถนะระดับกลาง ผลการประเมินช่วงร้อยละ 70 - 79 หมายถึงสมรรถนะระดับชำนาญการ และผลการประเมินมากกว่าร้อยละ 79 หมายถึงสมรรถนะระดับเชี่ยวชาญ กลุ่มที่ 2 รายงานผลการประเมินให้กับผู้บังคับบัญชา การรายงานผลการประเมินผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อรับทราบถึงระดับสมรรถนะของอาจารย์ในสังกัด 2) ระบุแนวทางการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการbin นำเสนอข้อมูลที่เป็นแนวทางการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการbinในสถาบันอุดมศึกษาให้กับบุคคล 2 กลุ่มดังนี้ กลุ่มอาจารย์ผู้เข้ารับการประเมินเพื่อรับทราบแนวทางการพัฒนาสมรรถนะในระดับที่สูงขึ้นต่อไป และกลุ่มผู้บังคับบัญชา เพื่อสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ที่ช่วยส่งเสริมอาจารย์พัฒนาสมรรถนะในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

ภาพที่ 1 รูปแบบประเมินมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์สาขาวิชาธุรกิจการbinในสถาบันอุดมศึกษา

2. ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบประเมินมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการbinในสถาบันอุดมศึกษา พบว่า รูปแบบประเมินสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการbinในสถาบันอุดมศึกษาตามมาตรฐานการประเมิน 4 ด้าน พบว่า ในภาพรวมรูปแบบประเมินมีคุณภาพในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.86) เมื่อแยกตาม

มาตรฐานการประเมินพบว่ามาตรฐานการประเมินที่มีระดับคุณภาพมากที่สุดได้แก่ มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ ($\bar{X}=4.71$) มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ ($\bar{X}=4.70$) และมาตรฐานด้านความเหมาะสม ($\bar{X}=4.70$) สำหรับมาตรฐานการประเมินด้านความถูกต้อง ($\bar{X}=4.46$) มีคุณภาพในระดับมาก รายละเอียดแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คุณภาพของรูปแบบประเมินมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการบิน

รายการประเมิน	$\bar{X}$	SD.	ระดับคุณภาพ
มาตรฐานการประเมินด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards)	4.70	0.35	มากที่สุด
มาตรฐานการประเมินด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards)	4.71	0.47	มากที่สุด
มาตรฐานการประเมินด้านความเหมาะสม (Propriety Standards)	4.70	0.35	มากที่สุด
มาตรฐานการประเมินด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards)	4.46	0.70	มาก
รวมเฉลี่ย	4.68	0.46	มากที่สุด

3. ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบประเมินมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการบินในสถาบันอุดมศึกษา พบว่า

3.1 ประสิทธิผลของรูปแบบประเมินด้านความเป็นประโยชน์ กลุ่มผู้ทดลองใช้รูปแบบประเมินมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่ารูปแบบประเมินมีประโยชน์ โดยผู้ทดลองใช้รูปแบบได้รับประโยชน์ดังต่อไปนี้ 1) อาจารย์ได้ทราบแนวทางในการพัฒนาวิชาชีพอาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการบินในสถาบันอุดมศึกษา 2) ผู้บังคับบัญชาได้แนวทางในการสนับสนุนอาจารย์ในสังกัดในการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์ 3) ข้อมูลด้านสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์มีการรวบรวมอย่างครอบคลุม และตอบสนองความต้องการในการนำผลการประเมินมาใช้ต่อยอดงานด้านอื่น ๆ ได้ 4) การรายงานผลการประเมินไปยังผู้เกี่ยวข้องกับการประเมินอย่างทั่วถึง ทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่าง อาจารย์ เพื่อนร่วมงาน และผู้บังคับบัญชา ส่งผลให้บรรยากาศในการทำงานเป็นไปในเชิงสร้างสรรค์

3.2 ความตรงเชิงประจักษ์ของรูปแบบประเมิน ผลการประเมินสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์จากกลุ่มผู้ประเมินแต่ละกลุ่ม (ผู้บังคับบัญชา เพื่อนอาจารย์ และประเมินตนเอง) มีความสอดคล้องกัน โดยคะแนนที่ได้เป็นไปในทิศทางเดียวกันเมื่อประเมินบุคคลคนเดียว และผลการประเมินยังสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3.3 ความพึงพอใจต่อรูปแบบประเมินมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการบินในสถาบันอุดมศึกษา พบว่ากลุ่มผู้ทดลองใช้รูปแบบประเมิน ในภาพรวมมีความพึงพอใจต่อรูปแบบประเมินในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.18$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดประเด็นที่กลุ่มผู้ทดลองใช้รูปแบบประเมิน กล่าวถึงและมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดได้แก่ วิธีการประเมินผ่านระบบออนไลน์ (Online) ($\bar{X}=4.0$) การรายงานผลการ

ประเมินไปยังผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ($\bar{X}=3.73$) แนวทางการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการbinในสถาบันอุดมศึกษา ($\bar{X}=3.64$) เอกสารการรายงานผลการประเมิน ($\bar{X}=3.64$) และประเด็นที่กลุ่มผู้ทดลองใช้รูปแบบประเมินมีความพึงพอใจในระดับมากได้แก่ ผลการประเมินมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการbinในสถาบันอุดมศึกษา ($\bar{X}=3.36$) รายละเอียดแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจต่อรูปแบบประเมิน

ประเด็นความพึงพอใจของผู้ทดลองใช้รูปแบบประเมินฯ	$\bar{X}$	SD.	ระดับความพึงพอใจ
1. วิธีการประเมินผ่านระบบออนไลน์ (Online)	4.00	0.00	มากที่สุด
2. การรายงานผลการประเมินไปยังผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	3.73	0.47	มากที่สุด
3. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการbinในสถาบันอุดมศึกษา	3.64	0.50	มากที่สุด
4. เอกสารการรายงานผลการประเมิน	3.64	0.50	มากที่สุด
5. ผลการประเมินมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการbinในสถาบันอุดมศึกษา	3.36	0.50	มาก
6. ภาพรวมของรูปแบบประเมินมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการbinในสถาบันอุดมศึกษา	3.18	0.40	มาก
ภาพรวม	3.59	0.39	มากที่สุด

อภิปรายผล

รูปแบบประเมินมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการbinในสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 เป้าหมายของการประเมิน องค์ประกอบที่ 2 มาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการbin องค์ประกอบที่ 3 วิธีประเมินและเครื่องมือ และองค์ประกอบที่ 4 การให้ข้อมูลย้อนกลับ ทั้งนี้ เพราะผู้วิจัยพัฒนารูปแบบประเมินตามหลักการของการประเมิน กรอบแนวคิดของมาตรฐานการอุดมศึกษา การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และกรอบแนวคิด Teaching Professional Standards Framework เพื่อให้สามารถเทียบเคียงกับสมรรถนะอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาของต่างประเทศได้ และสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของ ศิริชัย กาญจนวาสี กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบการประเมินประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการประเมิน สิ่งที่มีประเมิน วิธีการประเมิน เกณฑ์การประเมิน และการให้ข้อมูลย้อนกลับ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2550) อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จินตนา ไพบูลย์ธนานนท์; ปาริฉัตร อุทัยพันธ์; อรรวรรณ สัมภวามานะ; ศรายุทธ รัตนปัญญา; ชวนนท์ จันทรสุข และปิยะพงศ์ กุฬพงศ์พันธ์ วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบประเมินและมีผลการประเมินไปในทิศทางเดียวกันว่า รูปแบบประเมินประกอบด้วย เป้าหมายของการประเมิน สิ่งที่มีประเมิน ตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมิน วิธีการประเมิน และการให้ข้อมูลย้อนกลับ และยังสอดคล้องกับ American

Institutes for Research นำเสนอแนวคิดรูปแบบการประเมินครู Eight Key Components of Teacher Evaluation Models (American Institutes for Research, 2016) องค์ประกอบของรูปแบบการประเมินครูประกอบด้วย 1) เป้าหมายของระบบประเมิน (Evaluation System Goals) 2) การสื่อสารและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการประเมิน (Communication & Stakeholder Involvement) 3) แบบแผน/รูปแบบการประเมิน (Evaluation Format) 4) เครื่องมือประเมินที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ (Strength of Measures) 5) การคัดเลือกและการฝึกอบรมผู้ประเมิน (Evaluator Selection & Training) 6) แนวทางในการพัฒนาให้ได้มาตรฐาน (Alignment with Professional Development & Standards) 7) การรายงานผลการประเมินที่มีความโปร่งใส (Data Infrastructure & Transparency) 8) ระบบประเมิน (System Evaluation) (จินตนา ไพบูลย์ธนานนท์, 2551); (ปาริฉัตร อุทัยพันธ์, 2553); (อรรธรณ สัมภวามานะ, 2554); (ศรายุทธ รัตนปัญญา, 2557); (ชวนนท์ จันทรสุข, 2559) (ปิยะพงศ์ กุ๊พงค์พันธ์, 2561)

คุณภาพของรูปแบบประเมินมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการbinในสถาบันอุดมศึกษา ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบประเมิน ตามมาตรฐานการประเมินของ สต๊ฟเฟิลบีม ศิริชัย กาญจนวาสี โดยมีมาตรฐานการประเมินด้านความเป็นประโยชน์ มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ มาตรฐานด้านความเหมาะสม มาตรฐานด้านความถูกต้อง (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2550) สอดคล้องกับงานวิจัยของ จินตนา ไพบูลย์ธนานนท์; ปาริฉัตร อุทัยพันธ์; อรรธรณ สัมภวามานะ; ศรายุทธ รัตนปัญญา ;ชวนนท์ จันทรสุข; และปิยะพงศ์ กุ๊พงค์พันธ์ ที่นำแนวคิดของ สต๊ฟเฟิลบีม (Stufflebeam) มาตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบประเมิน ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบประเมินมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการbinในสถาบันอุดมศึกษา มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ และมาตรฐานด้านความเหมาะสมมีคุณภาพในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะรูปแบบการประเมินนี้สามารถนำไปใช้ได้จริงเป็นที่ยอมรับ มีการรวบรวมข้อมูลอย่างครอบคลุม มีการรายงานผลการประเมินไปยังผู้เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง เป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์ และรูปแบบประเมินมีองค์ประกอบที่เหมาะสมสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีหลักการของการประเมิน สำหรับมาตรฐานการประเมินด้านความถูกต้องมีคุณภาพในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้ทดลองใช้รูปแบบประเมินไม่ได้เป็นอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลจึงไม่แน่ใจว่าหลักการประเมินที่ถูกต้องควรเป็นอย่างไรจึงคิดว่าเป็นการไม่เหมาะสมหากจะให้คะแนนในระดับมากที่สุด แต่ทั้งนี้ผู้ทดลองใช้รูปแบบประเมินมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่ารูปแบบประเมินมีเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน การประเมินพิจารณาจากหลักฐานเชิงประจักษ์ และรูปแบบสะท้อนสมรรถนะวิชาชีพของตนได้อย่างชัดเจน ดังนั้นผลการประเมินมาตรฐานด้านความถูกต้องจึงอยู่ในระดับมาก (จินตนา

ไพบุลย์ธนานนท์, 2551); (ปาริฉัตร อุทัยพันธ์, 2553); (อรรวรรณ สัมภวมานะ, 2554); (ศรายุทธ รัตนปัญญา, 2557); (ชวนนท์ จันทรสุข, 2559) (ปิยะพงศ์ กุฬพงศ์พันธ์, 2561)

ประสิทธิผลของรูปแบบประเมินด้านความเป็นประโยชน์ กลุ่มผู้ทดลองใช้รูปแบบประเมินฯ ทุกกลุ่มมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่ารูปแบบประเมินนี้มีประโยชน์ ที่เป็นเช่นนี้เพราะรูปแบบประเมินมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการbin ในสถาบันอุดมศึกษา 1) สามารถสะท้อนสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการbin 2) ทำให้อาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการbinตระหนักถึงสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์ฯ ที่จะต้องบรรลุ ผู้ทดลองใช้รูปแบบประเมินต้นตัวในการสร้าง และรวบรวมผลงานทางวิชาการของตน 3) ทราบแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของตนเอง 4) ได้โอกาสในการรวบรวมผลงานของตนเองอย่างเป็นระบบ 5) สถาบันอุดมศึกษาได้มาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการbinซึ่งจัดว่าเป็นเรื่องใหม่ที่ยังไม่เคยจัดทำมาก่อน 6) สร้างความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่าง อาจารย์ เพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชาซึ่งเป็นผลต่อเนื่องมาจากการรายงานผลการประเมินไปยังผู้เกี่ยวข้อง นอกจากนั้นยังได้แนวทางในการสนับสนุนอาจารย์ในสังกัดได้พัฒนาสมรรถนะวิชาชีพ และสามารถพัฒนาต่อยอดงานด้านบริหารทรัพยากรมนุษย์ในสถาบันอุดมศึกษาได้ สอดคล้องกับแนวคิดของชนะ กลิการ์ ที่กล่าวว่า การประเมินสมรรถนะวิชาชีพมีประโยชน์ต่อองค์กรในการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ เช่น การสรรหาและคัดเลือกบุคลากร การประเมินผลการปฏิบัติงาน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การสร้างแรงจูงใจให้กับพนักงาน รวมถึงการแนะแนวอาชีพและการวางแผนอาชีพให้กับบุคลากร (ชนะ กลิการ์, 2555)

ประสิทธิผลของรูปแบบประเมินด้านความตรงเชิงประจักษ์ ผลการประเมินสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์จากกลุ่มผู้ประเมินแต่ละกลุ่ม (ผู้บังคับบัญชา เพื่อนอาจารย์ และประเมินตนเอง) มีความสอดคล้องกัน โดยคะแนนที่ได้เป็นไปในทิศทางเดียวกันเมื่อประเมินบุคคลคนเดียว และผลการประเมินยังสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ที่เป็นเช่นนี้เพราะอาจารย์ที่มีผลการประเมินสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์อยู่ในระดับเชี่ยวชาญ จะเป็นอาจารย์ที่มีอายุงานมากกว่า 20 ปี มีความเชี่ยวชาญในวิชาที่รับผิดชอบ มีผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ และเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาด้านธุรกิจการbin อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุเทพ เมย์ไธสง ที่นำข้อมูลเชิงประจักษ์มาเป็นแนวทางในการประเมินประสิทธิผล (สุเทพ เมย์ไธสง, 2564)

ประสิทธิผลของรูปแบบประเมินด้านความพึงพอใจต่อรูปแบบประเมินมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการbin ในสถาบันอุดมศึกษา กลุ่มผู้ทดลองใช้รูปแบบประเมินฯ ทุกกลุ่มมีความพึงพอใจต่อรูปแบบประเมิน ประเด็นที่กลุ่มผู้ทดลองใช้รูปแบบประเมิน กล่าวถึงและมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดคือ 1) วิธีการประเมินผ่านระบบออนไลน์ 2) การรายงานผลการประเมินไปยังผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 3) แนวทางในการพัฒนา

สมรรถนะวิชาชีพอาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการbinในสถาบันอุดมศึกษา 4) เอกสารการรายงานผลการประเมิน ทั้งนี้เป็นเพราะขั้นตอนการประเมิน วิธีการประเมิน ไม่ยุ่งยากซับซ้อน มีความชัดเจน และรวดเร็วในการรายงานผลการประเมิน นอกจากนั้นผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ โอวีต้า เซอโลโควา และคณะ (Zeravikova, I. et al., 2015) ที่พบว่าอาจารย์ที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาสำหรับผู้ใหญ่พึงพอใจที่ได้รับทราบถึงสมรรถนะที่ตนเองต้องบรรลุ นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับแนวคิดของ มาเลกิ Maaleki, A. ที่กล่าวว่าสมรรถนะเป็นชุดของความรู้ ความสามารถ ทักษะ ประสบการณ์ และพฤติกรรมที่นำไปสู่การดำเนินกิจกรรมของแต่ละบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน (Maaleki, A., 2018) และสอดคล้องกับแนวคิดของ การประปาส่วนภูมิภาค ที่กล่าวว่าสมรรถนะวิชาชีพเป็นการกำหนดพฤติกรรมของบุคคลเพื่อให้บรรลุถึงความต้องการของงานภายใต้ปัจจัยสภาพแวดล้อมขององค์กร และทำให้บุคคลพึงพอใจและมุ่งมั่นไปสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการ สำหรับประเด็นที่กลุ่มผู้ทดลองใช้รูปแบบประเมินมีความพึงพอใจในระดับรองลงมา (ระดับมาก) คือ 1) ผลการประเมินมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการbinในสถาบันอุดมศึกษา และ 2) ภาพรวมของรูปแบบประเมิน ที่เป็นเช่นนี้เพราะกลุ่มผู้บังคับบัญชามีความพึงพอใจต่อรูปแบบประเมินแต่คาดหวังให้อาจารย์ในสังกัดมีผลการประเมินในระดับสูงทุกคน สำหรับกลุ่มเพื่อนอาจารย์ที่ทดลองใช้รูปแบบประเมินมีความพึงพอใจที่มีรูปแบบประเมิน แต่ผลการประเมินเพื่อนอาจารย์ไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์ใด ๆ ผลการประเมินจึงอยู่ในระดับมาก (การประปาส่วนภูมิภาค, 2560)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบประเมินมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการbin ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1.1) เป้าหมายของการประเมิน 1.2) มาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพ 1.3) วิธีประเมินและเครื่องมือ และ 1.4) การให้ข้อมูลย้อนกลับ รูปแบบประเมินมีมาตรฐานด้านความเป็นไปได้ มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ และมาตรฐานด้านความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด และมีมาตรฐานด้านความถูกต้อง อยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพของรูปแบบประเมิน พบว่า 2.1) รูปแบบประเมินมีประสิทธิภาพด้านความเป็นประโยชน์ สามารถสะท้อนแนวทางการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพ แนวทางการสนับสนุนอาจารย์ ผลการประเมินสามารถนำมาใช้ต่อยอดงานด้านอื่น ๆ มีการรายงานผลการประเมินไปยังผู้เกี่ยวข้องกับการประเมินอย่างทั่วถึง 2.2) ผลการประเมินมีความตรงเชิงประจักษ์ และ 3) ผู้ทดลองใช้รูปแบบประเมินมีความพึงพอใจต่อรูปแบบประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ 1) ควรกำหนดบุคคล หรือ หน่วยงานเพื่อเป็นศูนย์กลางในการรับผิดชอบดูแลการใช้รูปแบบประเมินมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์ด้านธุรกิจการbinในสถาบันอุดมศึกษา ตั้งแต่การดำเนินการประเมิน การรายงานผลการประเมิน

รวมถึงการนำผลการประเมินมาใช้พัฒนาต่อยอดงานด้านอื่น ๆ 2) ควรประชาสัมพันธ์เรื่องการประเมินมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์ด้านธุรกิจการบินในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อสร้างทัศนคติในทางบวกต่อการเข้าร่วมการประเมินสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์ฯ และเพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้อาจารย์ในสาขาวิชาด้านธุรกิจการบินจะได้เตรียมพร้อมในด้านต่าง ๆ เพื่อเข้าร่วมการประเมิน 3) ก่อนการนำรูปแบบประเมินมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการบินในสถาบันอุดมศึกษาไปใช้ ควรจัดปฐมนิเทศกลุ่มผู้ทดลองใช้รูปแบบประเมินฯ เพื่อซักซ้อมและทำความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบประเมินมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์สาขาวิชาด้านธุรกิจการบินในสถาบันอุดมศึกษา 4) ควรจัดช่องทางในการติดต่อสื่อสาร หรือตอบข้อสงสัยต่าง ๆ กับผู้เข้าร่วมการประเมินในกรณีที่มีข้อคำถาม และข้อคำถามนั้นอาจจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วมประเมินคนอื่น ๆ ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งถัดไป 1) ควรมีการพัฒนามาตรฐานสมรรถนะทางวิชาชีพ ตัวชี้วัด และเกณฑ์การประเมินสำหรับนักศึกษาและคณาจารย์ในสาขาธุรกิจด้านการบินที่เป็นมาตรฐานยอมรับในระดับอาเซียน หรือ ในระดับนานาชาติ 2) ควรพัฒนาการประเมินสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์สาขาธุรกิจด้านการบินจากแฟ้มสะสมงาน (Portfolio Assessment) โดยการจัดทำในรูปแบบ E-Portfolio เพื่อเป็นแฟ้มสะสมผลงานของอาจารย์ที่สะดวกในการนำมาประกอบการประเมินสมรรถนะวิชาชีพ 3) ควรพัฒนาระบบประเมินเพื่อรองรับมาตรฐานการปฏิบัติงานทางวิชาชีพอาจารย์สาขาวิชาธุรกิจด้านการบิน ตัวอย่างเช่น ระบบประเมินแบบทำข้อตกลงล่วงหน้าในการปฏิบัติงานสำหรับอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา (PA-Performance Agreement) โดยผลการประเมินสามารถนำมาใช้ในการปรับขึ้นเงินเดือน การรักษาตำแหน่งทางวิชาการ หรือ รักษาวิทยฐานะ และการปรับขึ้นตำแหน่งทางวิชาการ หรือ ปรับขึ้นวิทยฐานะ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558. เรียกใช้เมื่อ 16 กันยายน 2561 จาก http://www.oreg.rmutt.ac.th/AMS/BCH_2548.pdf
- การประปาส่วนภูมิภาค. (2560). โครงการวิเคราะห์สมรรถนะความสามารถของพนักงานเพื่อการบริหารและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. เรียกใช้เมื่อ 16 กันยายน 2561 จาก <http://hrm.pwa.co.th/uploads/article/file/20080930134428.pdf>
- จินตนา ไพบูลย์ธนานนท์. (2551). การพัฒนารูปแบบประเมินสมรรถนะพยาบาลเวชปฏิบัติทางตา. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- ชนะ กลีภาร์. (2555). มาตรฐานอาชีพ เอกสารประกอบการใช้ทดลองประเมินสมรรถนะวิชาชีพบุคลากรตามระบบคุณวุฒิวิชาชีพ. เรียกใช้เมื่อ 16 กันยายน 2561 จาก <http://thaivq.org>.
- ชวนนท์ จันท์สุข. (2559). การพัฒนารูปแบบประเมินสมรรถนะด้านการดูแลยาเื้ออาหารของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมชนก. วารสารการพยาบาลและการศึกษา, 10(2), 71-78.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- บุญศรี พรหมมาพันธ์. (2557). การวิเคราะห์ข้อมูลและการเขียนรายงานการประเมินใน สาขาวิชาศึกษา ศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, เอกสารการสอนชุดวิชา วิธีวิทยาการประเมินทางการศึกษา หน่วยที่ 6. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปาริฉัตร อุทัยพันธ์. (2553). การพัฒนารูปแบบประเมินสมรรถนะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาเทคนิค เกสักรรม วิทยาลัยสาธาณสุขสิรินธร สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก. ในดุขฎีนิพนธ์ปรัชญาดุขฎีบัณฑิต สาขาการประเมินการศึกษา. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปิยะพงศ์ กุ้พงศ์พันธ์. (2561). รูปแบบการประเมินสมรรถนะผู้ตัดสินกีฬาแบดมินตัน. ใน ดุขฎีนิพนธ์ปรัชญาดุขฎีบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์การออกกำลังกายและกีฬา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2). (2561). เรื่อง มาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. 2561. ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135 ตอนพิเศษ 199 ง หน้า19 (17 สิงหาคม 2561).
- ลัฐกา เนตรทัศน์. (2562). การส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการบินของอาเซียนฝ่ายอาเซียนและกิจการต่างประเทศ กองกฎหมายต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. เรียกใช้เมื่อ 16 มกราคม 2563 จาก https://lawforasean.krisdika.go.th/File/files/Article_May2_AviationHub.pdf
- ศรายุทธ รัตนปัญญา. (2557). การพัฒนารูปแบบการประเมินสมรรถนะโดยประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลังอำนาจสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาใหม่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ใน ดุขฎีนิพนธ์ปรัชญาดุขฎีบัณฑิต สาขาการประเมินการศึกษา. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2550). ทฤษฎีการประเมิน. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์.
- สุเทพ เมยไธสง. (2564). การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารจัดการเชิงรุกโรงเรียนผู้สูงอายุเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันทางใจและประสิทธิผลของโรงเรียน. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 7(3), 33-47.

อรรณณ สัมภวามานะ. (2554). การพัฒนารูปแบบประเมินสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพหน่วยบริการปฐมภูมิ. ใน ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการวิจัยและพัฒนาการศึกษา. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

American Institutes for Research. (2016). Eight Key Components of Teacher Evaluation Models. Retrieved December 16, 2019, from <http://resource.tqsource.org/evalmodel/>

Maaleki, A. (2018). The arzesh competency model: appraisal & development manager's competency model. London: Lambert Academic Publishing.

World Tourism Organization. (2019). 2019Madrid. Madrid: UNWTO.

Zeravikova, I. et al. (2015). The analysis of professional competencies of a lecturer in adult education. Retrieved March 3, 2020, from <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4456596/>